

ANY 3 - NUM. 80

RIPOLL, 15 DE ABRIL DE 1933

Preu: 20 cèntims

EL MANAMENT DE LA NACIO

BENVINGUTS

«Palestra» que sap prou bé les necessitats de l'hora present, i que ha comprès, amb una fina percepció patriòtica, que tot encara és imperfecte i que és una bogeria pensar amb la pau, i que per tant el que cal és un bregar constant i disciplinat, potser amb més empenya que abans, «Palestra», repetim, amb motiu de la Renaixença Catalana, es redreça majestuosa i enèrgica, i encarant-se amb la realitat actual, que deu trobar, sense cap mena de dubte, no gaire amable per les seves exagerades tareies polítiques, fa una crida amb fogueres enceses als cims dels turons, i amb proclames d'un patriotisme autèntic i gens mixtificat, a tota la gent de parla catalana, a qui convida de venir a Ripoll, per tal que a l'entornar-s'en es donguin compte «que la casa pairal no és pas tot cendra. Que les tombes, com la de Guifré I encara irradien una voluntat nacional irreprimible. Que les glòries pretèrites apunten de nou a l'horitzó de les coses que venen. Que tenim un orgull més de viurer, que tenim una missió a complir: La d'ajudar a la Terra Nadiua a assolir la totalitat de la seva eficiència segons el zodíac de l'hora».

Heu sentit, fills de Ripoll, el manament de la Nació i la veu de la responsabilitat? Tenim un orgull més de viurer i una missió a complir. Sentiu ben bé?

Aquest orgull i aquesta missió a complir, a nosaltres, fills de la casa pairal, en afecten

d'una manera incontrovertible, gosariem a dir com una exigència biològica, al compliment de la qual devem aportar-hi, llevat que volguéssim morir com uns esbiaxats, el millor del nostre cor i de la nostra intel·ligència com correspon a qui té un concepte just i viu del que significa romandre adossat de les pedres històriques del Monestir, ben arran dels sepulcres de Guifré, Berenguer i Tallaferro.

Repareu per tant la obligació que tenim de viure a plena joia el dia de demà, en la qual germans de tot arreu vindran a fer-nos companyia i a visitar la casa pairal que han de trobar endreçada amb l'indumentària del fervor patriòtic i amb la magnificència que proporciona la cordialitat fraternal. Encar que algun imbècil ha volgut fer creure que la fredor, és essencialment catalana, cal demostrar aquests dies i sempre a qui ens visiti, que Ripoll viu de joies i d'encisos i d'afectes de tota mena.

I a vosaltres, catalans de Mallorca i de València, del Rosselló i Provença, de Gasconya i Lenguadoc, rebeu de nosaltres aquella salutació cordial i efusiva, aquell gaudi que solament són capassos de comprendre i valoritzar aquells esperits que per retrobar-se amb l'ànima germana i l'esperit bessó, ni els espanta el temps i menys encara les distàncies, puix que aquests obstacles més aviat constitueixen l'encís que fa agradable el retrobament.

Benvinguts.

ARXIU-MUSEU DE SANT PERE

Demà, inauguració de la botiga dels clavataires

Una genial concepció del Sr. Tomàs Raguer. – Una realització acurada del gran escenògraf Sr. Salvador Alarma. – Una obra que marca una passa de gegant en l'engrandiment del nostre Arxiu-Museu

Encimbellat al capdamunt dels esglaons d'aquella esbelta escala de cargol, el nostre centre de cultura i tradició, ha perdut la seva habitual quietut i una gran febricitat s'ha apoderat dels seus animadors.

El paleta, el fuster, l'electricista, el manyà i els pintors, es belluguen amb delit per tal de deixar ultimats els darrers detalls. La veu fosca del Sr. Tomàs es deixa sentir per donar les últimes ordres. El Sr. Mestres, deixeble de l'escenògraf senyor Alarma, va donant els darrers tocs a l'obra. A aquell recó unes terrenyines, més enllà uns ninots, pinzellades per ací, pinzellades per allà, tot amb justesa i sense mancar-hi detall.

Aprofitant uns moments de descans que l'infadigable senyor Tomàs es pren, ens acostem per tal de que ens en digui alguna cosa d'aquesta escenificació que està a punt d'inaugurar-se

Abans de dir res, arrufa el nas una mica i bufa per dessota del blanquinós bigotí. Però de mica en mica va explicant-nos la nova realització de «La botiga de clavataire».

La indústria dels clavataires, era no fa pas masses anys, un dels oficis de més empenta. L'utillatge modern però, ha mort darrerament aquest típic ofici ripollès. La standarització ha aixafat el tipisme. Nosaltres, aprofitant el material adquirit de l'última botiga existent a Ripoll, la d'en Joan Prat, bastim una fidel reproducció del què era en aquells temps l'ofici de clavataire. Es la d'una botiga modesta amb tres socs i forn al mig. N'hi treballen dos que els posem en diferents actituds, a més del típic manxaire.

El gust artístic del Sr. Alarma ha sabut bastir la nostra idea amb una gran efectivitat, adornant-la de detalls i efectes de

Autos

Transport

**Preus
econòmics**

J. VIVES FIGUEROLA

SERVEI DIARI
A BARCELONA
amb auto-camió pas-
sant per
Torelló i Manlleu

Per encàrrecs:

RIPOLL - P. Llopions, 3
Telèfon 72

BARCELONA
E Ràpid, C. Rec, 11
Telèfon 11.366

LaPallaresa Passeig de
St. Joan, 16. Telèf. 50.605

CLINICA DENTAL

I. DOU ABADAL

Odontòleg

Especialista en malalties de la
boca i dents - Extraccions sense
dolor - Aparells fixes amb or
i platí - Vacunoteràpia

Incrustacions de porcel·lana.

Esterilització absoluta

CONSULTA DIARIA
menys el dilluns

Matí de 9 a 1 Tarda de 4 a 7

Plaça del 27 de maig 22, 2.^{on} - 1.ª RIPOLL

llum que donen a aquest apunt folklòric, la bellesa de l'obra d'art. El seu predilecte deixeble Sr. Mestres s'ha entregat per complet a l'obra. El fill de l'últim clavataira establert, Ramon Prat, ens documenta.

Serveix de marc i li dóna un major encís la façana rústega de la botiga, a més d'un recó amb unes voltes que no sé perquè em recorden l'entrada de Vallfogona. Perquè l'il·lusió sigui més gran, encara les pedres d'un rústeg empedrat se us claven als peus i us fan pujar a la voravia enllosada.

Notem en les paraules de l'estimat Sr. Tomàs un entusiasme i un delit que a par de la satisfacció que ens dóna la seva fortalesa i bona salut, que ens prometen la llarga vida que tots li desitgem, ens fa esperar d'ell altres importants realitzacions que coronaran aquesta exemplar obra de cultura, que l'esforç i tenacitat d'un home com ell ha sabut bastir, sense però—cal anotar-ho—li hagi mancat mai l'ajut i col·laboració de tots els ripollesos.

M. F.

LLUIS DE TRAVY ADVOCAT

Exercici en els partits de
Puigcerdà i Seo d'Urgell

Despatx: Llibertat, 52 PUIGCERDA

L'homenatge al Sr. Tomàs Raguer

Dimarts a les nou del vespre va reunir-se a l'estatge social de la Delegació local de Palestra, la Comissió organitzadora de l'Homenatge al fundador de l'Arxiu-Museu Folklòric. Assistiren a la reunió, apart del Sr. Prat qui la presidí, el Sr. Planes i Subirana, per Palestra; Joan Casals, per l'Ajuntament; Ordeix, per la Cooperativa

Ferroviana; Pau Augé, per la Econòmica; J. Torrent, per l'Esquerra Republicana i Escalé, pel Foment de la Sardana. La premsa local estava representada per F. Palau.

Després d'un canvi d'impressions, la Comissió veu amb satisfacció com l'Acadèmia Catòlica organitza, pel dia de Sant Jordi, un acte en el seu saló-teatre destinant la recaptació de cabals pel susdit homenatge. Hom assegura la col·laboració i assistència del reputat escenògraf Sr. Alarma, i la del Sr. Ribot, exquisit dibuixant ben conegut a casa nostra.

S'acorda dirigir-se al President de la Generalitat de Catalunya per a demanar-li que vulgui encapçalar la subscripció popular que dintre poc va a iniciar-se. Es llegeix la minuta del document que s'aprova i es convé que el firmin totes les Societats i Entitats de Ripoll adherides al projecte. Queden nomenats els Srs. Planes i Ordeix per entregar als diputats del Parlament de Catalunya Srs. Soler i Pla i Xavier Casademunt a qui es pregarà que vulguin fer-lo a mans de l'Honorable President de la Generalitat, a qual acte hi serà present el president de Palestra, com entitat iniciadora de l'Homenatge.

Queden nomenats els Srs. Casals i Jaume Prat per a fer-se càrrec dels cabals que vagin recollint-se, els quals seran guardats en la caixa municipal.

Amb entusiasme i amb fervor, els reunits s'acomiadaren a les 10 del vespre aproximadament, amb la convicció de que el Sr. Tomàs Raguer serà honorat, sinó com se mereix, d'una faisó ben popular i sobretot cordialíssima.

Dr. J. Bayés i Vayreda

Malalties del NAS, GOLA, i OIDES

Consulta tots els diumenges de tres a
dos quarts de sis de la tarda.

Plaça de la República, 1, 2.^{on}, 1.ª RIPOLL

Cafè-Bar «Càla Candida» Patllari Canals

Hospedatges. Tractament familiar
Potent aparell de radio

SANT PERE, 29

RIPOLL

EL CENTENARI DE LA NOSTRA RENAIXENÇA

V

PRIMERES MANIFESTACIONS POLITIQUES DEL CATALANISME

Exposàrem ja, en un article anterior, que la nostra Renaixença va iniciar-se amb manifestacions purament literàries, romàntiques i sentimentals. Els primers catalanistes no foren polítics ni homes d'acció. Ells pensaven de bona fe que la solució del nostre problema vindria automàticament, d'una manera que podríem dir-ne providencial, a conseqüència de la desastrosa política general d'Espanya d'últims del segle passat, que ocasionà la pèrdua del nostre immens imperi colonial. El periòdic la Renaixença, orgue de premsa dels catalanistes d'aquell temps, dirigida per l'Alavert i en Guimerà, es limitava a censurar i criticar l'actuació política dels governs de Madrid i a descriure l'última barrassada del centralisme, al qual feia responsable de tota la misèria moral i material del país. Però ells no hi creien en l'eficàcia de l'actuació política constant i perseverant de cada dia i cada hora per a millorar la situació i anar realitzant de mica en mica els ideals de liberació i resignació del catalanisme. No tan sols no hi creien, sinó que s'en burlaven de l'actuació política i dels polítics. I és que en el fons, els primers catalanistes de la nostra Renaixença eren uns escèptics i esperaven que el lliure joc de les forces polítiques d'Espanya arribaria, en un moment donat, a produir una situació tan desastrosa al país que automàticament vindria un dia en que restarien resoltos tots els problemes i per tant també el problema de Catalunya. Mentretant creien que no valia la pena d'amoïnar-se gaire

i s'havia de deixar que les coses es desenvolupessin naturalment; és a dir mentretant, calia permanèixer en l'inactivitat en el quietisme.

El primer catalanista de veritable temperament i sentit polític i home d'acció, fou en Valentí Almirall. L'Almirall, no fou solament un precursor de la doctrina catalanista de Prat de la Riba amb la seva teoria particularista, sinó que també fou el primer polític i home d'acció del nostre moviment catalanista. L'Almirall havia estat republicà federal de tota la vida i gran amic de Pi i Margall, i quan es va proclamar a Espanya la primera República va marxar a Madrid per tal d'influir sobre els seus governants perquè li donessin una constitució federal d'acord amb la seva teoria particularista. Però, més tard desenganyat pel fracàs d'aquella República va tornar a Barcelona i a l'any 1880 va reunir el primer Congrés Catalanista, del qual en sortí la constitució a l'any 1882 del «Centre Català». Ara bé, el «Centre Català», fou la primera societat integralment catalanista de la nostra Renaixença.

I quan a l'any 1885, en Cànovas del Castillo, aleshores President del govern espanyol, va anunciar la presentació a les Corts d'un «modus vivendi» amb Anglaterra, que perjudicava enormement els interessos de la indústria catalana i alhora anuncià la presentació del nou codi Civil d'Alonso Martinez, que venia a anul·lar el dret civil propi de Catalunya, única institució que pogueren salvar del naufragi de les nostres llibertats del temps de Felip V, l'Almirall, com a President

J. NOGUERA Plaça Nova, 10 - Ripoll

QUEVIURES : XOCOLATA
CARAMELS : SUCRE
FORN DE PA

Especialitat en CAFES MOMOTOMBO

del «Centre Català», adreçà una fulla a tots els elements socials de Barcelona convidant-los a una reunió a Llotja pel dia 11 de gener d'aquell any 1885. La reunió va tenir un gran èxit, assistint-hi representants de totes les entitats econòmiques de Barcelona. També hi assistí com a cronista de la publicació vigatana «La Veu del Montserrat» del plorat Canonge Collell, l'aleshores periodista joveníssim i més tard figura representativa del catalanisme, l'il·lustre patrici d'aquesta ciutat, En Narcís Verdaguer i Callís, el qual hi pronuncià un eloqüent i patriòtic parlament. En aquella reunió es va acordar dirigir una exposició als alts poders de l'Estat en demanda de que es servissin oposar-se a l'unificació del Dret Civil que imposava el Codi d'Alonso Martinez i al «modus vivendi» amb la Gran Bretanya i en compliment del mateix marxà a Madrid una comissió de dotze membres que lliurà al Rei Alfons XII un document que era un veritable memorial d'agravis.

Tornada la comissió a Barcelona, fou obsequiada amb un banquet al restaurant Martin, manifestant l'Almirall que «esperava que aquell acte de catalanisme realitzat en el terreny polític i social tindria conseqüències i que aquestes serien la regeneració de Catalunya i en general d'Espanya». També digué l'Almirall, en aquella ocasió, «al crit de Visca Catalunya, oblidem que entre nosaltres hi ha qui vol la monarquia i qui aspira a altres formes de govern».

Aquell acte, organitzat i dirigit per l'Almirall, s'ha de considerar realment com el primer acte estrictament polític del catalanisme i en les paraules pronunciades pel mateix Almirall s'hi han de veure les bases i fonament de la política de indiferència davant les formes de govern que més tard defensaren els veritables representants del nostre catalanisme històric.

R. ALMEDA I CALLIS

Ripollesos

«Escola de Declamació de Ripoll», es complau en convidar les autoritats, entitats, periodistes i públic en general, a la segona vetllada cultural a honor del llibre i a benefici del públic, la qual tindrà efecte al Casino de Ripoll el pròxim dijous, dia 20, a dos quarts de deu de la nit.

La festa que aquest organisme té preparada, tindrà l'eficàcia de mostrar la ruta per la qual camina aquesta Entitat, creada justament per a satisfer aquelles nobles inquietuds que són la característica de la virilitat dels pobles.

«Escola de Declamació de Ripoll» no és una societat recreativa en el sentit de passatemps, no; sinó un conjunt de voluntats predisposades a complimentar els deures que tantes vegades durant el dia contraïem amb el nostre esperit, tant més exigent quant més gran esdevé la nostra complacència.

El curt espai de que disposem no ens permet escriure una memòria sobre la labor incansable d'aquesta Associació.

De la seva actuació, com Entitat cultural, hom en tindrà una visió clara en la celebració del festival damunt anunciat, com la tindria si conegués el resultat positiu que ha obtingut amb les campanyes artístiques que l'Elenc de l'Escola

ES LLOGA

comprement-hi el mobiliari corresponent, l'acreditada **TENDA DE MENJARS I BAR de MIQUEL RIBAS** situada en el Barri de l'Estació

FONDA PAIET

RESTAURANT

TELEFON, 44
RIPOLL

Servei d'Auto-Taxis
i Omnibus

CAFE CANAULES

de Declamació de Ripoll ha realitzades pels pobles de nostra contrada i de més enllà d'aquestes muntanyes.

Donem les gràcies a la bestreta desitjant que cada ripollès trobi en la lectura del llibre amb que serà obsequiat, aquell afany notabilíssim que destria les multituds i dóna a l'home una personalitat.

LA JUNTA.

Una aclaració:

La construcció del paràgraf segon de la segona sèrie de fulles de propaganda emeses per l'E. de D. de R., és insuficient, no dóna el vertader sentit amb què volíem expressar-nos en construir la preposició. De consegüent, llegeixi's d'aquesta manera: Concòrrer en aquest festival és adherir-se a la primera i més extraordinària de les festes que, *amb un caire semblant*, haurà celebrat Ripoll en pro de la cultura.

El Centenari de la Renaixença Catalana

Palestra amb motiu d'aïtal commemoració, ha organitzat els actes que tindran lloc en aquesta vila, baix el següent programa

DISSABTE DIA 15 D'ABRIL

Tarda. **Obertura del campament de joves** a la Campassa de Rama.

A les 22'30 **Foguera** al campament.

DIUMENGE DIA 16

A les 6 del matí. **Diana al campament.**

A les 9'30. **Inauguració de l'instal·lació d'un antic obrador de clavataire** a l'Arxiu Museu de St. Pere.

A les 10'30 **Ofici** al Monestir, organitzat per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.

A les 11'30. **Desfilada** davant les despulles del Comte Guifré I, fundador de la Nacionalitat Catalana.

A les 12. **Acte patriòtic** a la Plaça de la República, on parlaran: Antoni Planes, per la Delegació de Ripoll; Joaquim Reig, per València J. Revault per Provença; Joan Estelric, per Mallorca; Pere Azemà, per Llenguadoc; A. Rovira i Virgili per Catalunya.

A les 16. **Festival al Camp d'Esports.**

Sardanes per la Cobla de la Generalitat.

Ballets per l'Esbart Dansaire de l'Orfeó de Ripoll, el qual executarà: Ball Pla d'Olot, Galop de Cortesia de Gurb, Ball Cerdà de Gombreny.

Ball de Caputxes i Gambets, pels dansaires de Sant Joan de les Abadesses

Dansa de Campdevànol, pels dansaires del poble.

Concert per l'Orfeó de Ripoll, el qual interpretarà: Cant de la Senyera, Millet; Cançó de Muntanya, Serrat; Sota de l'Om, Morera; La Balanguera, Vives.

Sardanes.

A les 21. **Foguera** al campament.

DILLUNS DIA 17

A les 6. **Diana** al campament.

A les 9. **Gimnàstica de conjunt i proves atlètiques.**

A les 18'30. **Comiat** dels acampadors.

Instruccions per a la desfilada. Els llocs de reunió seran. Follets, Minyons i Guies, carretera de Sant Joan. Entitats Excursionistes, carrer del Nord. Orfeons, Font Viva (carrer Batet). Palestra i Delegacions, plaça 27 de maig, Entitats i Poble de Ripoll, plaça 27 de maig cap al carrer Macià. Pobles occitans, carrer Nou i plaça Nova.

La desfilada serà a tres de fons; en arribar enfront del sarcòfeg del Comte Guifré I, les senyeres faran acatament i seguidament continuaran la marxa fins a la plaça de la República.

DESENGANYEU-VOS!!

Si voleu anar ben servits, no teniu altre remei que confiar els vostres encàrrecs a

JOAN FERRAN

RECADER DIARI EN TREN DE

RIPOLL A BARCELONA

I VICEVERSA combinat amb **Ribes, St. Joan de les Abadesses, Campdevànol, Camprodon i Comarca**

Borgonyà i La Farga de Bebié

Es reben encàrrecs per **Sant Quirze, Torelló, Manlleu, Vic** i demés pobles de la línia.

Ripoll: St Pere, 17. Posada La Pansa Casa Salarich
Sant Joan: M. Portell «El Sigle»

Barcelona: Comerç, 19. Telf, 16294. - Clarís, 66, Telèfon 70436, davant Apeadero. - Petxina, 5 tocant Rambla de les Flors.

Hores de sortida: De Ripoll, a les 6 del matí.

De Barcelona, a les 3 tarda, Arc de Triomf.

— **Sardanes.**

Les sardanes que el Foment de la Sardana tenia anunciades per la diada de Sant Jordi, amb motiu del festival pro-homenatge Sr. Tomàs Ràgner que es celebrarà en la dessús dita diada en l'Acadèmia Catòlica, es tocaran el dissabte vinent

— **Els acampadors de Palestra.**

Ahir arribaren de diferents indrets de Catalunya varies colles de palestrins

que aixecaren les seves tendes a la Campassa de Rama. Avui hi ha una animació ben remarcable de forasters, abundant moltes colles de jovent.

Joaquim Arumí Fargas

OCULISTA

de l'Hospital Clínic de Barcelona

Consulta tots els diumenges de tres a dos quarts de sis de la tarda.

Plaça de la República, 1, 2.^{on}, 1.ª RIPOLL

— **Caramelles.** Han estat moltíssimes les colles de menuts cantaires que tot avui han passat de casa en casa saludant la Pasqua amb les seves alegres cançons.

Aquesta nit, també com cada any sortiran a cantar les caramelles un grup de cantaires de la Societat Coral La Flor de Maig.

COMTAL CINEMA

Dues de les obres més formidables del Cine Sonor

El último varón sobre la tierra

Parlada en castellà per
RAOUL RAOULIEN i ROSITA MORENO

LEJOS DE BROADWAY

El darrer èxit a l'Urquinaona de Barcelona per JHON GILBERT, acompanyat de Lois Moran, El Brendel i Magde Evans.

Per completar tan formidable programa es projectarà una **Pel·lícula còmica.**

Dilluns de Pasqua

Una aventura de Sherlock Holmes
interpretació mestre de CLIVE BROOK

ACADEMIA CATOLICA

Avui i demà

Formidable cartell de films d'èxit

del qual es destaca

El Templo de los Gigantes

Obra de forta envergadura i emoció

MUSICA VIVAS

— **La crida del foc.** Secundant el moviment de totes les joventuts nacionalistes de parla catalana, el dissabte passat, foren enceses als cims de les muntanyes veïnes, les simbòliques fogueres commemoratives de la Renaixença nostrada.

Tip. Ripollesa, Daniel Maideu; Telf, 89.—Ripoll.

CASINO DE RIPOLL

2 MONUMENTALS PROGRAMES SONORS 2

Demà tarda i nit

Presentació d'un dels èxits al Cinema Catalunya, de Barcelona

HOLLYWOOD AL DESNUDO

Creació de Constance Bennet

Estrena de la extraordinària superproducció totalment parlada en espanyol

EL MARIDO DE MI NOVIA

intepretada per Marie Glory i F. Gravey.

A més es projectarà la revista **Eclair Journal** i la còmica **¿Rubia o morena?**

Dilluns tarda i nit

SU ALTEZA SE DIVIERTE

Finíssima opereta de producció alemanya amb música inspirada i deliciosa.

EL HIJO DEL DESTINO

Perfecta interpretació de Ramon Novarro, secundat per C. Nagel i Marjorie Rambeau.

La còmica **No queremos más niños.**

Redacció i administració, St. Pere, 2. - Ripoll

Uralita, S. A.

La marca de calitat

RIPOLL

Cursos de Vacances

ANY SEGON

Dies del 1 al 24 d'agost de 1933

**Ensenyances de Llengua i Literatura
Catalana**

Llengua i Literatura Castellana

**Llengua i Literatura
occitana provençal**

Història i Geografia dels Pirineus

**Lliçons sobre els filòsofs espanyols
contemporanis**

Història de l'art gòtic català

**Excursions pels monuments i
paisatges més típics del
Pirineu Català**

Excursions dialectals

Per infomacions: ZENON PUIG
SECRETARI DELS CURSOS DE VACANCES
RIPOLL (Catalunya)